

รูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 EFFECTIVE INCLUSIVE MODEL FOR SECONDARY EDUCATION UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

ผู้วิจัย

สุมาลี รามฤทธิ¹

Sumalee Ramrit

suma_ta@hotmail.com

กรรมการควบคุม

รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ³

Advisor Committee

Assoc. Prof. Dr. Sowwanee Sikkhabandit

Asst. Prof. Dr. Panya Theerawitthayalert

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรวม 2) สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ 3) ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรวม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรวม จำนวน 40 คนโดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Method) ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 21 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรวม โดยการนำเสนอร่างองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรวม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม

มาตราช่วนประมาณค่า และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 3.51$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 3.41$) ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\mu = 3.31$) และด้านการบริหารงานแผนงานและงบประมาณ ($\mu = 3.12$)

2. รูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ประกอบด้วย 1) ส่วนนำ 2) โครงสร้างและขอบข่ายรูปแบบการจัดการเรียนรวม 3) มาตรฐาน ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินการ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานแผนงานและงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ

¹ นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 มีความเหมาะสมทุกด้านเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านเพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนนำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.98$) โครงสร้างและขอบข่ายรูปแบบการจัดการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$) มาตรฐาน ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินการทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.98$)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรวม

ABSTRACT

This research aimed to 1) study effective model of inclusive education, 2) designed active model of inclusive education, and 3) evaluate effective model of inclusive education. The research was designed into 3 stages: First by studying present status and problems in facilitating inclusive education of secondary school under Secondary Educational Service Area Office 4; Second, creating effective model of inclusive education of secondary school un Secondary Educational Service Area Office 4 by using Delphi technique from 21 experts of inclusive education; with evaluating effective model of inclusive education using element outline of inclusive education. The sampling group was administrators and teachers of inclusive education. The data were analyzed by using Median and Interquartile Range.

The findings were as follows:

1) The present status of inclusive education of secondary school under the Secondary Educational Service Area Office 4 was statistically classified into 4 groups: general administration ($\mu = 3.51$),

personnel administration ($\mu = 3.41$), academic administration ($\mu = 3.31$) and planning and financial administration ($\mu = 3.12$)

2) Effective model of inclusive education of secondary school under the Secondary Educational Service Area Office 4 comprised 4 parts: 1) introduction, 2) structure and model of inclusive education, 3) standard and indicator and guideline for conducting the model in general administration, personnel administration, academic administration, and planning and financial administration.

3) The effectiveness of the inclusive education model is appropriated in every part of the model. The results of each part are ranked in good level of satisfactory: introduction ($\mu = 3.98$), structure and model of inclusive education ($\mu = 4.18$), standard indicator and guideline for operation ($\mu = 3.98$).

Keywords : INCLUSIVE MODEL

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาในมาตรา 10 วรรคสอง กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และวรรคสาม กล่าวว่า การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และจากพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาพ.ศ. 2551 เรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา และมาตรา 5 กล่าวว่าคนพิการมีสิทธิทาง

การศึกษาดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ จนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบทางการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษ และ (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของ คนพิการ แต่ละประเภทและบุคคล และมาตรา 8 วรรค 5 กล่าวว่า สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย และในมาตรา 19 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการ เรียนร่วม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการ ศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามที่กฎหมาย กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555: 3)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ถ้าได้รับ โอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความพิการของเขา แนวการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่สำคัญคือให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียน ร่วมกับคนปกติในโรงเรียนปกติและดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน ร่วมกับบุคคลอื่นๆ การจัดการเรียนรวมในโรงเรียนจึง นับเป็นก้าวสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย (ดารณี อุทัยรัตนกิจ และคณะ. 2546: 53-58) ในการ จัดการเรียนร่วมนั้นเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้าเรียน รวมนั้น ใช้เวลาส่วนใหญ่ในห้องเรียนปกติร่วมกับเพื่อน ปกติ แต่ไม่ได้หมายความว่าเด็กทุกคนได้เรียนรู้ด้วย หลักสูตรเดียวกัน แต่เด็กเรียนรวมกันด้วยการปรับ หลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการเฉพาะคน เพื่อให้ทุก คนได้รับการศึกษาตามความต้องการและความจำเป็น

ของแต่ละคน (Stainback; & Stainback. 1996: 87-96.) เนื่องจากผลการศึกษาวิจัยในต่างประเทศยืนยันว่า การศึกษาแบบการเรียนร่วมนั้นให้ประโยชน์ทั้งด้าน วิชาการและสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Baker, Wang; & Walberg. 1994: 33-35, Stainback & Stainback; 1992: 45-47) และเป็นประโยชน์ต่อเด็ก ปกติด้วย (Staub; & Peck. 1994: 36-40)

การจัดการเรียนรวมในประเทศไทย เป็นเรื่อง ที่ค่อนข้างใหม่ และเพิ่งจะได้รับความสนใจในวงการศึกษา เป็นอย่างมากในช่วงการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะ หลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้น การจัดการเรียนรวมใน โรงเรียนจึงเชื่อมโยงกับความเคลื่อนไหวในการปฏิรูป การศึกษา ในอดีตเด็กที่มีความต้องการพิเศษในประเทศ ไทยส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนพิเศษสำหรับ ความพิการเฉพาะด้าน จนกระทั่งตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายให้สถานศึกษา ในสังกัดจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการในรูปแบบการเรียนรวม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) และการบริหารจัดการทั้งระบบโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และได้คัดเลือกโรงเรียนเข้า ร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม ครอบคลุม ทุกอำเภอๆละไม่น้อยกว่า 2 โรง ในปีการศึกษา 2555 มี โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม จำนวนทั้งสิ้น 5,014 โรง และมีโรงเรียนเครือข่ายที่มีเด็กพิการเรียนร่วมอีก จำนวน 17,448 โรง มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มโอกาสให้เด็กพิการทุกคน ได้เข้าเรียนและเรียนโรงเรียนใกล้บ้าน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555)

จากการศึกษางานวิจัยและปัญหาที่พบจากการ จัดการเรียนรวม ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนรวมไม่ ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากครูผู้สอนขาด ความรู้เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ สถานศึกษาขาด ความพร้อมในเรื่องของบุคลากร สื่อ อาคารสถานที่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งความไม่เป็นอันหนึ่งอัน เดียวกันของรูปแบบที่สถานศึกษาแต่ละแห่งนำมาใช้

เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ โดยศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งมีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด คือ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 21 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี จำนวน 21 โรงเรียน ซึ่งทั้งสองจังหวัดมีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 64,892 คน และมีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และ จังหวัดสระบุรี จำนวน 20 โรงเรียน จากข้อมูลสารสนเทศ

ประจำปีการศึกษา 2556 มีจำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีผู้พิการจำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 0.37 โดยแยกตามประเภทความพิการได้ 9 ประเภทและโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนต้นแบบจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานมัธยมศึกษา เขต 4 มีทั้งหมด 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” โรงเรียนหนองเสือวิทยาคม โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา โรงเรียนโคกกระท้อน “กิตติคุณวิทยา” โรงเรียนหนองแขงวิทยาโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง”

กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักการ และแนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

1. กฎหมาย และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแบบเรียนรวม
2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550
3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10
4. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551
5. สิทธิมนุษยชนคนพิการ
6. นโยบายปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนพิการในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561)
7. มาตรฐานการเรียนรวมเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2555
8. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม

รูปแบบการจัดการเรียนรวมที่นิยมใช้ในต่างประเทศ ตามแนวคิดของ

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา
2. ประเทศแคนาดา
3. ประเทศอังกฤษ

รูปแบบการจัดการเรียนรวมที่นิยมใช้ในประเทศไทยสรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรวมเต็มเวลา (Full Inclusion)
2. การเรียนรวมบางเวลา (Partial Inclusion) ประเภทห้องเสริมวิชาการ (Resource Room Model)
3. การเรียนรวมเต็มเวลา (Full Inclusion) ประเภทมีครูผู้ช่วย (Teacher Assistant model) หรือมีพี่เลี้ยงเด็กพิการช่วย

รูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวม
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นแบบจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำนวน 2 จังหวัด คือจังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรวม จำนวน 40 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Method)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างจำนวน 1 ฉบับ โดยเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและเนื้อหา (Content Validity) แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำนวน 40 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนร้อยละ 100

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวม โดยสรุปข้อความที่เหมือนกันและคล้ายคลึงกันไว้ในข้อเดียวกันและวิเคราะห์แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในด้านการศึกษาพิเศษ และเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกโดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Method) จำนวน 21 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสร้างแบบสอบถาม และดำเนินการดังนี้

รอบที่ 1 ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended question) ตามประเด็นที่ได้จากการสังเคราะห์จากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไปด้านการบริหารงานแผนงานและงบประมาณ

ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของภาษาและเนื้อหา (Content validity)

2. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

3. นำเครื่องมือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์หาคุณภาพเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

รอบที่ 2 ดำเนินการ ดังนี้

1. นำคำตอบที่ได้จากการสอบถาม/สัมภาษณ์ หรือการเขียนคำตอบในแบบสอบถามปลายเปิดรอบที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยพยายามคงรูปภาษาและสำนวนเดิมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไว้ โดยลดความซ้ำซ้อนของประโยคหรือข้อความลง

3. นำแบบสอบถามรอบที่ 2 ที่สร้างเสร็จสมบูรณ์เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและเนื้อหา (Content Validity) แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

4. นำแบบสอบถามรอบที่ 2 ไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมจำนวน 21 คน เพื่อให้อันดับความสำคัญของข้อคำถามแต่ละข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเป็นไปได้โดยการจัดส่งด้วยตนเอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยนำคะแนนแต่ละข้อที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Rang) ของแต่ละข้อคำถามโดย

พิจารณาจาก ค่าพิสัยควอไทล์ ถ้าพบค่า IR มีค่าน้อย แสดงว่าความคิดเห็นที่ได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญค่อนข้างสอดคล้องกันสามารถสรุปความได้ (IR มีค่าไม่เกิน 1.5) ถ้าค่า IR มีค่ามาก (ตั้งแต่ 1.5 ขึ้นไป) แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดค่อนข้างกระจายกระจาย ยังไม่สามารถสรุปความใดๆ ได้

รอบที่ 3 ดำเนินการ ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยมีข้อคำถามเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 2 แต่เพิ่มตำแหน่งของคำถามฐาน ค่า IR และเขียนเครื่องหมายแสดงตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญผู้นั้นได้ตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 ลงไป

2. นำแบบสอบถามรอบที่ 3 ที่สร้างเสร็จสมบูรณ์เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องแล้วทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

3. นำแบบสอบถามรอบที่ 3 ไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมจำนวน 21 คน เพื่อให้อันดับความสำคัญของข้อคำถามแต่ละข้อเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรวมโดยผู้วิจัยได้นำร่างองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 มาตรวจสอบและเพิ่มความเชื่อถือของการสร้างรูปแบบที่เหมาะสม โดยการนำเสนอร่างองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่ง que ผู้วิจัยพัฒนาจากข้อมูลทั้งหมดซึ่งผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าข้อคำถามส่วนใหญ่มีค่า IOC ระหว่าง 0.8 - 1.0 และสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปหาคุณภาพโดยทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรในจังหวัดสระบุรีเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha

Coefficient) จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นแบบจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 4 ได้แก่ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรวม จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ของความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 4 ซึ่งแบบสอบถามที่ได้จัดทำภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์โดยแบบสอบถาม มีประเด็นการประเมินครอบคลุม คือด้านความเหมาะสม ของรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 4

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล โดยดำเนินการส่งด้วยตนเอง และการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากสถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่า

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 4

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรวม จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.50 อายุราชการ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.00 วุฒิการศึกษาระดับปริญญา คิดเป็นร้อยละ 52.50 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 20.00 วุฒิกศศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 15.00 และระดับปริญญาเอก คิดเป็น ร้อยละ 12.50 ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรวมน้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.00 น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 มากกว่า 10 คิดเป็นร้อยละ 22.0 และ 6- 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 3.51$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 3.41$) ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\mu = 3.31$) และด้านการบริหารงานแผนงานและงบประมาณ ($\mu = 3.12$) ตามลำดับ

2. รูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ประกอบด้วย 1) ส่วนนำ 2) โครงสร้างและขอบข่ายรูปแบบการจัดการเรียนรวม 3) มาตรฐาน ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินการใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไปด้านการ

บริหารงานแผนงานและงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 มีความเหมาะสมทุกด้านเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนนำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.98$) โครงสร้างและขอบข่ายรูปแบบการจัดการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$) มาตรฐาน ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.98$)

อภิปรายผล

ผลจากการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามลำดับขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรวม ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ และขั้นตอนการหาความเหมาะสมของรูปแบบ การจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ดังนี้

1. ด้านการบริหารทั่วไป

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวมด้านการบริหารทั่วไป พบว่า โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ ปรึกษา วิสัยทัศน์ นโยบายและพันธกิจเกี่ยวกับการจัดการสนับสนุนนักเรียนเรียนรวมให้สาธารณชนรับทราบอย่างชัดเจน ผู้บริหารมีการวางแผนและให้โอกาสคนพิการเข้าเรียนรวมตามศักยภาพและความสนใจ และโรงเรียนทำความเข้าใจกับนักเรียนทั่วไป และปัญหาคือโรงเรียนมีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในด้านการบริหารทั่วไปในเรื่องของบรรยากาศอาคารสถานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนนั้นต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนรวมด้วยว่าเอื้อหรือเหมาะสมหรือไม่อย่างไร เพราะถ้าอาคารสถานที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรวมก็จะทำให้การจัดการเรียนนั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้วยเทคนิคเดลฟายเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รอบ โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน

จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 และนำไปสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบกับผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวมพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรวมทุกด้านมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นส่วนนำ ได้แก่ ความเป็นมาของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ แนวคิดทฤษฎี พื้นฐานที่ใช้ในการสร้างรูปแบบ และเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ ล้วนส่งผลให้รูปแบบมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น รวมถึงโครงสร้างและขอบข่ายรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการบริหารทั่วไปพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูด้านความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ส่วนที่ 3 มาตรฐาน ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินการ ด้านการบริหารทั่วไป มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โรงเรียนควรมีโครงสร้างการบริหารโรงเรียนและโครงสร้างการจัดการเรียนรวมที่ชัดเจนโรงเรียนควรปรับอาคารสถานที่ให้มี

ความปลอดภัย เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพความพิการและโรงเรียนควรประชุมผู้ปกครอง นักเรียนทั่วไปให้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนรวม ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับลัทธินิยม (Latham. 1997: 245) ได้ศึกษาเจตคติและความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรวม ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการให้บริการ พบว่าครูปกติผู้บริหารและครูการศึกษาพิเศษมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรวมและมีความเชื่อตรงกันว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิได้รับการบริการทางการศึกษา ครูปกติและครูการศึกษาพิเศษมีความเชื่อว่าการจัดการเรียนรวมจะสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอนข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์

2. ด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวมด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ พบว่าโรงเรียนมีการบริหารงบประมาณเพื่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียนเรียนรวมชัดเจน โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์การศึกษาพิเศษหรือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการจัดสรรงบประมาณให้กับครูผู้สอนเด็กพิการอย่างเหมาะสมและทั่วถึง ส่วนปัญหาที่พบ คือ การจัดสรรงบประมาณให้กับครูผู้สอนเด็กพิการยังไม่เหมาะสมและทั่วถึงเท่าที่ควร เนื่องจากครูที่รับผิดชอบนักเรียนพิการเรียนรวมนั้นบางโรงเรียนได้ผ่านการอบรมและมีวุฒิการศึกษาพิเศษทำให้ได้รับเงินพิเศษ ส่วนบางคนก็ทำการสอนเช่นกัน แต่ไม่ได้รับการอบรมหรือไม่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษทำให้ไม่ได้รับเงินพิเศษดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ในด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณนั้น การจัดการเรียนรวมยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เท่าที่ควร โดยเฉพาะเรื่องของครูผู้สอนเด็กพิการที่ยังขาดการดูแล เนื่องจากในการจัดการเรียนรวมนั้นทางสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการจัดอบรมหรือจัดสรรงบประมาณให้นักเรียนในรูปแบบของการจัดทำคู่มือ ซึ่งกว่านักเรียนและครูจะได้รับงบประมาณจากการจัดสรรคู่มือนั้นครูจะต้องส่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปยังศูนย์การศึกษา

พิเศษประจำจังหวัดจึงจะได้รับคู่มือมาซึ่งบางครั้งขั้นตอนในการขอแบบประมาณตงนี้เป็นเรื่องที่ครุคิดว่ายุงยาก ทำใหครุไมยอมจัดสงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปยังศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสงผลใหการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องของงบประมาณในการจัดการเรียนรวมไมเพียงพอ

จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้วยเทคนิคเดลฟาย เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รอบ โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน

จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่และนำไปสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบกับผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรวมทุกด้านมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณทุกข้อมีความเหมาะสม ได้แก่โรงเรียนควรมีการบริหารงบประมาณเพื่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียนเรียนรวมอย่างเพียงพอ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับโรงเรียนที่จัดการเรียนรวม โรงเรียนมีการประชุมวางแผนการใช้จ่ายเงินและจัดสรรงบประมาณให้กับการจัดการเรียนรวมอย่างเหมาะสม และเพียงพอ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดสรรงบประมาณในการจ้างพี่เลี้ยงเด็กพิการให้กับโรงเรียนที่จัดการการเรียนรวมทุกโรงเรียน โรงเรียนควรมีการประชุมชี้แจง ให้ผู้ปกครองรับทราบเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณที่นักเรียนพิการได้รับ รวมทั้งขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก โรงเรียนควรนำงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ไปใช้ในการจัดการเรียนรวมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร ชินชัย (2548) พบว่าจากการที่มีความจำกัดทางด้านทรัพยากรและองค์ความรู้ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงส่งผลให้เกิดปัญหาและความจำกัดด้านปริมาณและคุณภาพของบุคลากรงบประมาณแหล่งสนับสนุนความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารและการจัดโครงการการทำงานร่วมกันของนักวิชาชีพสาขาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความพิการเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เครื่องมือและกระบวนการตรวจวินิจฉัยและองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท จะเห็นได้ว่าการสร้างความตระหนักของบุคคลในสังคมถึงความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะก่อให้เกิดความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กรต่างๆในสังคมความรู้และทักษะในเรื่องกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษของครูผู้บริหารโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุดและส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้อันของเด็กที่มีความต้องการพิเศษการจัดการฝึกอบรมครูและผู้บริหารโรงเรียนให้มีสมรรถนะ (Competencies)

3. ด้านการบริหารบุคคล

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวมด้านการบริหารบุคคลพบว่า โรงเรียนมีผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมที่ชัดเจนและเหมาะสมครูปฏิบัติงานเรียนรวมอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเรียนรวมส่วนปัญหาที่พบ คือ บุคลากรในโรงเรียนยังไม่มีมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คือถ้าใครเป็นผู้รับผิดชอบคนนั้นก็ดูแลนักเรียนเท่าที่ได้รับมอบหมาย แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรวมในปัจจุบันมีปัญหาในเรื่องของบุคลากรคือครูในโรงเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรวมเท่าที่ควร คือถ้าครูคนใดเป็นผู้รับผิดชอบ

งานเรียนรวมก็จะถือว่าเป็นงานของครูคนนั้นคนเดียว ส่วนครูคนอื่นถือว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง ซึ่งถือว่าด้านบุคคลเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องรับรู้ ทำความเข้าใจ และจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียน

จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้วยเทคนิคเดลฟาย เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รอบ โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน

จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่และนำไปสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบกับผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวมพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรวมทุกด้านมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ครูทุกคนในโรงเรียนควรได้รับการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาให้มีเจตคติที่ดี มีทักษะในการจัดการเรียนรวม และสามารถจัดการเรียนรวมได้เหมาะสมบุคลากรในโรงเรียนทุกคนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนพิการเรียนรวม ผู้บริหารควรมีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเรียนรวมมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนในการจัดการเรียนรวม โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based management: SBM) ห้องเรียนรวมควรมีครูที่เลี้ยงคอยให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้านการเรียนโดยเฉพาะนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนควรมีผู้รับผิดชอบงานเรียนรวมที่ชัดเจนและไม่ควรเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบบ่อยๆ เพราะจะทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ครูทุกคน ควรปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ อดทน และเกิดผลดีต่อนักเรียนทุกคนซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ ใจหาญ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง

การพัฒนาการจัดการเรียนร่วมแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) ผลการศึกษาพบว่าก่อนดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วมบุคลากรประเภทผู้บริหารครูและกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางแต่ภายหลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากรกลุ่มดังกล่าวมีระดับค่าเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นอยู่ในระดับมากด้านนักเรียนพบว่าภายหลังดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนมีระดับความรู้ความเข้าใจโดยเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นโดยเลื่อนจากระดับปานกลางไปเป็นระดับมากและระดับการมีส่วนร่วมโดยเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นโดยเลื่อนจากระดับปานกลางไปเป็นระดับมากด้านผู้ปกครองนักเรียนพบว่าภายหลังดำเนินโครงการพัฒนาผู้ปกครองนักเรียนมีระดับความรู้ความเข้าใจเพิ่มสูงขึ้นโดยเลื่อนจากระดับน้อยไปเป็นระดับมากและระดับการมีส่วนร่วมโดยเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นโดยเลื่อนจากระดับน้อยไปเป็นระดับปานกลางด้านผู้ปกครองเด็กพิการเรียนร่วมพบว่าภายหลังดำเนินโครงการพัฒนาผู้ปกครองเด็กพิการเรียนร่วมมีระดับความรู้ความเข้าใจเพิ่มสูงขึ้นโดยเลื่อนจากระดับปานกลางไปเป็นระดับมากที่สุดและระดับการมีส่วนร่วมโดยเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นโดยเลื่อนจากระดับปานกลางไปเป็นระดับมากที่สุดเช่นกันสำหรับพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของเด็กพิการเรียนร่วมพบว่าภายหลังดำเนินโครงการพัฒนาเด็กพิการเรียนร่วมมีค่าเฉลี่ยระดับพัฒนาการเรียนรู้เพิ่มสูงขึ้นจากระดับปานกลางไปเป็นระดับมากที่สุดผลการศึกษาดังกล่าว จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 ที่ว่า “การดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วมส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมเพิ่มมากขึ้น” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ 2 ที่ว่า “การดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วมส่งผลให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมเพิ่มมากขึ้น” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ

ยอมรับสมมติฐานที่ว่า “การดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วมส่งผลให้เด็กพิการเรียนร่วมมีระดับค่าเฉลี่ยของการพัฒนาเพิ่มสูงขึ้น” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. ด้านการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรวมด้านการบริหารงานวิชาการพบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายและมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับผู้เรียนเฉพาะบุคคล ครูจัดหา ผลิตสื่อและใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการ จำเป็นพิเศษทางการศึกษา และมีการประชาสัมพันธ์ผลงานด้านศักยภาพนักเรียนเรียนรวมจากการประกวดและแข่งขัน ผลงานระดับต่างๆ ส่วนปัญหา คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) น้อย แสดงให้เห็นว่าในการจัดการเรียนรมนั้น ผู้ปกครองถือว่าเป็นผู้มีความสำคัญที่จะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ร่วมกับทางโรงเรียน เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด และสามารถกำหนดเป้าหมาย รู้จุดเด่นและจุดด้อยของเด็กเป็นอย่างดี และสามารถกำหนดเป้าหมายในระยะสั้นและระยะยาวได้เป็นอย่างดีว่าต้องการให้ลูกเป็นเช่นไร

จากการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้วยเทคนิคเดลฟายเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รอบ ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน

จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่และนำไปสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบกับผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวมพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรวมทุกด้านมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรวมที่มี

ประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วัดและประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีต่างๆ มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน โรงเรียนมีการประชุมวางแผนการใช้จ่ายเงินและจัดสรรงบประมาณให้กับการจัดการเรียนรวมอย่างเหมาะสมและเพียงพอ โรงเรียนควรมีการคัดกรองนักเรียนพิการเรียนรวมโดยครูการศึกษาพิเศษและแพทย์เป็นผู้ตรวจวินิจฉัย โรงเรียนกำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการทำงาน และพื้นฐานการประกอบอาชีพให้แก่นักเรียนพิการเรียนรวมควบคู่ไปกับทักษะวิชาการ ผู้ปกครองควรส่งเสริมสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ร่วมกับโรงเรียน โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ผลงานด้านศักยภาพนักเรียนพิการเรียนรวมจากการประกวดและแข่งขันผลงานระดับต่างๆ ทั้งในโรงเรียน และที่หน่วยงาน โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรมีการติดตามความก้าวหน้าและรายงานผลการพัฒนาของนักเรียนพิการเรียนรวมต่อผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ครูผู้สอนควร

จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ครูควรจัดหา ผลิตสื่อและใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในการพัฒนานักเรียนพิการและเป็นไปตามสภาพความพิการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกหรือบุคลากรทั้งภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหันมาให้ความสำคัญกับการ

จัดการเรียนรวม โดยควรให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ ทั้งด้านการจัดการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ด้านงบประมาณ เป็นต้น

2. หน่วยงานต้นสังกัดควรจะทำให้ความสำคัญกับโรงเรียนที่จัดการเรียนรวม และศึกษานิเทศก์ ควรมีการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง และควรจะทำให้การสนับสนุนโดยเฉพาะเรื่องของงบประมาณ และบุคลากรที่โรงเรียนขาดแคลน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของรูปแบบการจัดการเรียนรวม เพื่อให้การจัดการเรียนรวมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมที่เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- ดาร์ณี อุทัยรัตนกิจ และคณะ. (2546). รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรวมในโรงเรียนและการพัฒนาของครู เพื่อการเรียนรู้สูงสุดของนักเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พงษ์ศักดิ์ ใจหาญ (2550). การพัฒนาการจัดการเรียนร่วมแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านอ่างหิน. อุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2550). การจัดการศึกษาพิเศษเพื่อเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ปีงบประมาณ 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- _____. (2555). มาตรฐานการเรียนร่วมเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2550). การจัดการศึกษาพิเศษเพื่อเด็กพิการและด้อยโอกาสปีงบประมาณ 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สุภาพร ชินชัย. (2548). การศึกษาแนวทางการดูแลบุตรของผู้ปกครองเด็กกลุ่มออทิสติก. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2550). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของครูในการสอนเด็กออทิสติกเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- Baker, E.T., Wang, M.C; & Walberg, M.J. (1994). The effects of inclusion on learning. educational leadership. 52(4): 33-35.
- Stainback, S; & Stainback, W. (1992). Curriculum consideration in inclusive classroom : facilitating learning for all students. Baltimore : Paul H. Brooks.: 45-47.